

Лобода Ю.В., студентка 3 курсу

Кочнева А.О., асистент

Юридичний інститут, Національний авіаційний університет м. Київ, Україна

КРИМІНАЛІСТИКА В УКРАЇНІ: ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Стаття присвячено дослідженню етапів становлення криміналістики, перспектив її розвитку. Особлива увага приділяється проблемам сучасного стану криміналістики в Україні.

Ключові слова: криміналістика, етапи становлення, Україна, перспективи розвитку, наука.

Слитель посвящена исследованию этапов становления криминалистики, перспектив ее развития. Особое внимание уделяется проблемам современного состояния криминалистики в Украине.

Ключевые слова: криминалистика, этапы становления, Украина, перспективы развития, наука.

The article studies the stages of criminalistics, prospects of development. Particular attention is paid to the problems of criminalistics in Ukraine nowadays.

Keywords: criminalistics, stages of criminalistics, Ukraine, prospects of development, science.

Питання боротьби зі злочинністю пов'язані із виникненням держави та права. Перші рекомендації криміналістичного характеру зустрічаються в законодавчих пам'ятках Стародавнього Єгипту, Вавилону, Римської Імперії, Київської Русі тощо. Формування ж наукових основ криміналістики починається тільки з XIX століття.

У розвитку вітчизняної криміналістики загальноприйнятним є її поділ на три етапи:

- 1 етап – її становлення і накопичення емпіричного матеріалу (кінець XIX ст. 1930-і роки);

- 2 етап – формування окремих криміналістичних теорій (кінець 1930-х років – кінець 1960-х років);

- 3 етап – формування загальної теорії криміналістики і подальшого розвитку окремих її теорій (з кінця 1960-х до тепер і далі) [3, с. 13].

Вітчизняними криміналістами виступили: Євген Федорович Буринський (батько судової фотографії), засновник першої вітчизняної судово-експертної лабораторії), Микола Сергійович Бокарусь (доктор медицини, відомий судовий медик і криміналіст), Сергій Михайлович Поганов (ініціатор створення теорії криміналістичної ідентифікації), Сергій Іванович Тихенко (професор криміналістики, автор багатьох наукових досліджень у галузі судової експертизи, а також розробки методики розслідування розкрадань), Іван Миколайович Якімов (започаткував єдиний методичний підхід до розслідування злочинів, детально дослідив різновиди слідчого отпаду, розробив основи обшуку) тощо.

Зародження криміналістики пов'язане із соціальним замовленням держави і суспільства науці — розробити нові засоби і методи розривити та розслідування злочинів в умовах появи професіональної та організованої злочинності. Історично криміналістика постанала з надр кримінальної правосуддальної науки і тому тісно пов'язана з теорією доказів. Цим визначаються її призначення, коло закономірностей, що входять до її предмета.

Виникнення, розвиток і запровадження в слідчу практику криміналістичних знань в Україні безпосередньо пов'язані з науковою і практичною діяльністю науково-дослідних інститутів Міністерства юстиції України, кафедр криміналістики Національної юридичної академії, Київського та Одеського університетів, а також експертно-криміналістичних підрозділів МВС України [5, с. 31].

В сучасних умовах в Україні функціонують науково-дослідні інститути судових експертиз, які входять у структуру Міністерства юстиції України. Такі інститути створені в Києві, Харкові, Одесі, Донецьку, Львові, а також філії в Дніпропетровську, Полтаві, Черкасах, Тернополі, Луганську, Миколаєві, Вінниці, Чернігові. Інститути здійснюють науково-дослідницьку та науково-методичну роботу.

Сучасні науково-дослідні інститути судових експертиз (НДІСЕ) Міністерства юстиції України мають такі власні лабораторії: судово-трасологічних досліджень, судово-балістичних, вибухо-технічних, судово-почеркознавчих і комп'ютерних, судово-біологічних, судово-автотехнічних, судово-будівельних та пожежних, судово-товарознавчих, судово-фізичних і хімічних досліджень.

До основних завдань експертно-криміналістичних підрозділів належать: техніко-криміналістичне обслуговування органів дізнання та слідства криміналістичною технікою і подання практичної допомоги у її застосуванні для збирання джерел доказів; судові експертизи; виявлення причетних до вчиненого злочину осіб за допомогою криміналістичних обліків тощо [4, с. 29].

Судово-експертні та криміналістичні дослідження здійснюють також експертно-криміналістична служба МВС України — Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України (НДІДЕКЦ) та науково-дослідні експертно-криміналістичні центри (НДІЕКЦ). Експерти центри проводять різні види експертиз і досліджень, беруть участь у проведенні слідчих дій як спеціалісти. В експертно-криміналістичних підрозділах проводяться:

- криміналістичні експертизи (дактилоскопічні, трасологічні, холодної зброї, почеркознавчі тощо);
- спеціальні експертизи (наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, харчових продуктів, волокон та волоконис-

тих матеріалів, нафтопродуктів і пально-мастильних матеріалів, скла і кераміки, вибухових речовин, обставин і механізму пожеж тощо).

Завдання криміналістики визначаються її соціальною функцією – сприяти своїми прийомами, методами і засобами справі боротьби зі злочинністю. Загальним завданням криміналістики є забезпечення швидкого і повного розкриття злочинів, викриття винних, заповігання та припинення усіх кримінально каранних посягань. Боротьба зі злочинністю – це головне завдання усіх наук кримінального циклу.

Сучасний стан розвитку криміналістики в Україні характеризується формуванням загальної теорії криміналістики, розробкою і впровадженням сучасних науково-технічних засобів і інформаційних технологій в практику боротьби зі злочинністю, удосконаленням прийомів криміналістичної тактики, запропонованим методик розслідування нових видів злочинів. Розвиток криміналістики пов'язаний з формуванням певних наукових шкіл криміналістів. Інтенсивно розвиваються всі розділи криміналістики, виникають нові напрями, теорії та вчення [2, с. 41].

Сьогодні можна виділити наступні науково-практичні напрями розвитку криміналістики:

- створення сучасних науково-технологічних комплексів, головним завданням яких є технічне забезпечення процесу розслідування злочинів;
- розробка комплексних методик розслідування окремих видів злочинів;
- впровадження нових судових експертиз (судово-фонетичної, судово-лінгвістичної, одорологічної, експертизи комп'ютерної техніки та програмних засобів);
- перегляд окремих криміналістичних теорій та створення нових [3, с. 14].

Отже, розвиток криміналістики є надзвичайно важливим для успішної боротьби зі злочинністю в наш час, яка значною мірою залежить від якості досудового розслідування, від повного і вмілого використання досягнень природничих і технічних наук в попередженні і розкритті злочинів. Тому головна задача криміналістики полягає в розробці і втіленні в практику найбільш досконалих доказів, підвищенні наукового рівня експертних висновків і їх обґрунтуванні.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 13.04.2012р.: (ОФЦ. ТЕКСТ). – С.: ТОВ «ВВП Нотіс», 2012. – 292 с.
2. Варфоломєєва Т.В. Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т.В. Варфоломєєва, В.І. Гончаренко, В.І. Бояров. – К.: Юріком Інтер, 2011. – 504 с.
3. Сабадаш В.П. Криміналістика [текст]: навч. посіб./ В.П. Сабадаш, М.О. Маркін – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 228 с.

4. Удалова Л.Д. Кримінальний процес України: навч. посіб. / Л.Д. Удалова, В.В. Рожнова, Д.О. Савицький. – К.: Видавель, 2012. – 275 с.

5. Шепітько В.О. Криміналістика: підручник / В.Ю. Шепітько, В.О. Кононова, В.А. Журавель та ін. – Х.: Право, 2008. – 464 с.

УДК 347.233

Манукян А.Ж., студентка 3 курсу

Онценко О.В., к.ю.н., доцент
Юридичний інститут, Національний авіаційний університет, Київ, Україна

СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Статтю присвячено аналізу питань, пов'язаних із захистом права власності у цивільному обороті. Також досліджено та проаналізовано класифікацію способів захисту права власності, які існують у правовій науці. Зроблено висновки щодо правильності класифікувати способи захисту права власності.

Ключові слова: право власності, захист права власності, види способів захисту права власності, речово-правові способи захисту права власності, зобов'язально-правові способи захисту права власності, способи захисту, передбачені іншими інститутами цивільного права.

Статья посвящена анализу вопросов, связанных с защитой права собственности в гражданском обороте. Также исследованы и проанализированы классификации способов защиты права собственности, которые существуют в правовой науке. Сделаны выводы относительно правильности классификации способов защиты права собственности.

Ключевые слова: право собственности, защита права собственности, виды способов защиты права собственности, вещественно-правовые способы защиты права собственности, способы защиты, предусмотренные другими институтами гражданского права.

The article is devoted to the analysis of questions, related to defence of right of ownership in civil circulation. Also investigational and classification of methods of defence is analysed ownership rights which exist in legal science. Conclusions are done in relation to a rightness to classify the methods of defence of right of ownership.

Keywords: ownership, protection of property, types of ways to protect property rights, proprietary ways to protect property rights, binding legal ways to protect property rights, ways of protection provided by other institutions of civil law.

Головним правовим інститутом кожної держави є інститут власності. Адже, після природних прав людини, яке саме захищається державою, право власності є першим правом людини. Відповідно до ст. 13 Конституції України, «держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності».

Питання, пов'язані із захистом права власності досліджували такі вчені як І.О. Дзера, О.В. Дзера, В.П. Емельянов, О.С. Іоффе, Н.С. Кузнєцова, О.А. Підригора, С.О. Суханов, С.О. Харитонов, О.С. Харченко та ін. Але, зберігається потреба в подальшому аналізі цивільно-правових способів захисту права власності, тому що про захист права власності висловлюються досить різні погляди.